

Utila”

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2026

POWIAT KRAKOWSKI

Utila sp. z o.o.

WARSZAWA | MARZEC 2021

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
1.1. Pojęcie „przemoc w rodzinie” w prawie i literaturze	3
2. Podstawy prawne.....	5
3. Charakterystyka problemu przemocy w rodzinie w powiecie krakowskim	6
4. Założenia programu	10
4.1. Cel główny i cele szczegółowe.....	10
4.2. Oczekiwane rezultaty	11
4.3. Realizatorzy działań	12
4.4. Monitoring i ewaluacja programu – wskaźniki	14
4.5. Źródła finansowania programy.....	16
4.6. Czas realizacji programu i harmonogram działań.....	16
Spis tabel, wykresów.....	18

1. WSTĘP

Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. (Dz. U. 2020 poz. 218 z późn. zm.).

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie powiatu krakowskiego na lata 2021 - 2026 ma służyć wytyczeniu podstawowych kierunków działań zmierzających do poprawy sytuacji rodzin doznających przemocy, a także ochrony osób i rodzin zagrożonych przemocą.

Uwzględnione w dokumencie założenia zostały wypracowane w oparciu o analizę danych zastanych oraz dotychczasowe doświadczenia przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy. Istotną rolę w realizacji wskazanych kierunków działań pełnić będą instytucje rządowe i samorządowe, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty podejmujące aktywność we wskazanym obszarze.

Niniejszy program skierowany jest do ogółu społeczeństwa, w szczególności do osób zagrożonych przemocą w rodzinie, osób stosujących przemoc w rodzinie oraz przedstawicieli służb społecznych. Jego wdrożenie ma na celu ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie krakowskim oraz zapewnienie skutecznej ochrony osób zagrożonych bądź doznających przemocy.

1.1. POJĘCIE „PRZEMOC W RODZINIE” W PRAWIE I LITERATURZE

Podstawowym aktem prawnym odnoszącym się do zagadnienia „przemocy w rodzinie” jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (. Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm

Artykuł 30 Konstytucji RP wskazuje, że przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw. Jest ona nienaruszalna a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych, w tym jednostek samorządu terytorialnego. Przemoc ogranicza te podstawowe prawa człowieka i wpływa na funkcjonowanie zarówno pojedynczych osób jak i całych społeczności. Szczególną ochronę zapewniono rodzinie i dziecku. Zgodnie z art. 71 Konstytucji RP rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji (...) społecznej mają prawo do szczególnej pomocy ze strony instytucji państwowych. Artykuł 72 wskazuje, iż Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka a zadaniem władzy publicznej jest ochrona dziecka przed przemocą.

Warto wskazać, że art. 2 pkt 2 ustawy. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r zawiera bardzo szczegółową i wyczerpującą definicję przemocy. Zgodnie z zapisami tego aktu prawnego przemoc to *„jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób¹ w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującą szkody na ich*

¹ małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu, a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca - art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny - Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm

zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

W kontekście diagnozowania zjawiska przemocy warto zwrócić uwagę na formy przemocy w rodzinie wskazywane w literaturze przedmiotu. Zgodnie z nią akty przemocy przybierają formę „aktywnych nadużyć” bądź „biernych zaniedbań”. Wyszczególnia się, iż aktywna przemoc składa się z aktów nadużyć fizycznych, psychologicznych lub seksualnych, gdzie oprawca kieruje negatywne emocje bezpośrednio na ofiarę. W przypadku drugiej grupy istotne jest okazywanie braku zainteresowania ofiarą – jej zaniedbaniem².

Badania pokazują, że możliwe jest wskazanie czynników, których występowanie w rodzinie zwiększa ryzyko zaistnienia działań przemocowych wobec dziecka. W literaturze grupuje się je w trzy główne kategorie:

- Czynniki związane z dzieckiem,
- Czynniki rodzinne,
- Czynniki środowiskowe.

W przypadku pierwszej grupy czynników wskazuje się, że różne cechy dziecka związane m.in. z płcią, niepełnosprawnością, zachowaniami dziecka mogą wywoływać w rodzicach/ opiekunach zachowania przemocowe. W przypadku czynników ryzyka odnoszących się do systemu rodzinnego wyszczególnia się kwestie związane m.in. z samotnym rodzicielstwem, niespokrewnionymi dorosłymi mającymi wpływ na wychowanie dziecka, doświadczeniem przez rodziców/ opiekunów przemocy. Czynniki środowiskowe odnoszą się do sytuacji społecznej rodziny i środowiska, w którym funkcjonuje. Wskazuje się tu na np. zagadnienia deprywacji społecznej, ubóstwa, izolacji społecznej rodziny³.

Przy planowaniu działań mających służyć przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ochronie ofiar przemocy należy mieć na uwadze złożoność problemu, w tym mnogość powodów przemocy.

² W. Banach, T.W. Gierat [red.], Z zagadnień profilaktyki zagrożeń społecznych, Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków, 2016

³ A. Izdebska, K. Lewandowska, Czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci, Fundacja Dzieci Niczyje Dziecko Krzywdzone 2(39):116-132, 2012

2. PODSTAWY PRAWNE

Podstawowym aktem prawnym, który obejmuje wskazaną tematykę jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 poz. 218 z późn. zm.). Zapisy tej ustawy określają zadani własne powiatu związane z prowadzeniem polityki społecznej w odniesieniu do wskazanego zagadnienia.

Dodatkowo Program realizowany będzie w oparciu o zapisy następujących ustaw i rozporządzeń:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 852 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821).
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920);
- ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2020, poz.713 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 360 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1444 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 30 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1057);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011 r. nr 209, poz. 1245).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 81, poz. 448).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2019 r. poz. 2080)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjnoedukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. nr 50 poz. 259).

Powiatowy Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 - 2026 jest zgodny również z zapisami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krakowskim na lata 2021 – 2026 oraz Strategią Rozwoju Powiatu Krakowskiego – Powiat Krakowski 2030.

3. CHARAKTERYSTYKA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE KRAKOWSKIM

Tak jak wcześniej wspomniano, jednym z zadań własnych powiatu jest opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Podstawą planowania działań w tym zakresie jest analiza problemu przemocy w rodzinie w odniesieniu do powiatu krakowskiego.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie występującego na terenie powiatu krakowskiego została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie, Ośrodków Pomocy Społecznej działających na terenie poszczególnych gmin powiatu oraz Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jednym z zadań własnych gmin jest tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych, które działają na rzecz kompleksowego rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie. Zespoły Interdyscyplinarne zajmują się także zbieraniem informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie - całościowym diagnozowaniem sytuacji w tym aspekcie. Obecnie pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie są członkami 7 Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych, w spotkaniach których aktywnie uczestniczą.

Jednym z elementów, który może pokazywać skalę zjawiska przemocy jest liczba „Niebieskich Kart”. Jest to procedura obejmująca ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Na przestrzeni ostatnich 4 lat (2017-2020 rok) zauważa się, iż liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart w powiecie krakowskim była największa w 2019 roku, natomiast w roku 2020 wszczęto tych procedur najmniej. W tym okresie niewątpliwym wzrostem wszczętych procedur Niebieskich Kart jest zauważalny w gminie Liszki, natomiast w gminach Jerzmanowice-Przegonia, Kocmyrzów-Luborzyca, Wielka Wieś wzrosła liczba wszczętych procedur NK w ostatnim roku w stosunku do początku badanego okresu.

Tabela 1. Liczba wszczętych procedur dot. Niebieskich Kart w poszczególnych gminach w latach 2017 - 2020

LP	Gmina	2017	2018	2019	2020
1	Czernichów	30	25	28	27
2	Igołomia – Wawrzeńczyce	10	9	5	6
3	Iwanowice	13	13	13	9
4	Jerzmanowice – Przegonia	14	21	54	53
5	Kocmyrzów – Luborzyca	30	22	33	32
6	Krzeszowice*	82	81	59	67
7	Liszki	19	24	26	28
8	Michałowice	13	13	14	11
9	Mogilany	27	20	26	21
10	Skąła	17	27	39	27

LP	Gmina	2017	2018	2019	2020
11	Skawina*	94	109	102	65
12	Słomniki	28	11	14	14
13	Sułoszowa	14	7	6	6
14	Świątniki Górne	34	24	16	21
15	Wielka Wieś	21	24	18	32
16	Zabierzów*	60	65	58	29
17	Zielonki	20	16	18	15
18	Ogółem -powiat krakowski	526	511	529	463

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS -ów oraz Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych

Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmuje także Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej.

Powiat Krakowski realizuje działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, które znajdują się w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych Powiatu według w/w ustawy należy opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a także zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia i interwencji kryzysowej.

Natomiast do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Powiat należy tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Poniższa tabela nr 2 prezentuje liczbę osób doświadczających przemocy jak i stosujących przemoc, z którymi pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy w Krakowie nawiązali kontakt listowny, telefoniczny oraz osobisty w celu udzielenia im różnego rodzaju wsparcia. Nawiązano również korespondencję z Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu Powiatu w celu rozeznania sytuacji rodzin, w których istnieje podejrzenie występowania przemocy w rodzinie.

Tabela 2 Osoby doświadczające przemocy i osoby stosujące przemoc w rodzinie w latach 2017-2020

	Lata (Rodziny, z którymi PCPR nawiązał kontakt)				
	2016	2017	2018	2019	2020
Osoby doświadczające przemocy w rodzinie	11	20	12	4	3
Osoby stosujące przemoc w rodzinie	101	138	117	129	48

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za rok 2017 i 2020.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie na przestrzeni pięciu ostatnich lat nawiązali kontakt z porównywalną liczbą osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie oraz

osób doświadczających przemocy w rodzinie. W roku 2020 liczba klientów uległa zmniejszeniu z powodu sytuacji epidemicznej. PCPR w Krakowie pracuje przede wszystkim z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w rodzinie.

Ponadto należy zauważyć, że Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie udziela wsparcia zarówno osobom doświadczającym przemocy jak i osobom stosującym przemoc w rodzinie. Zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie PCPR opracowało 4 programy na lata 2016-2020:

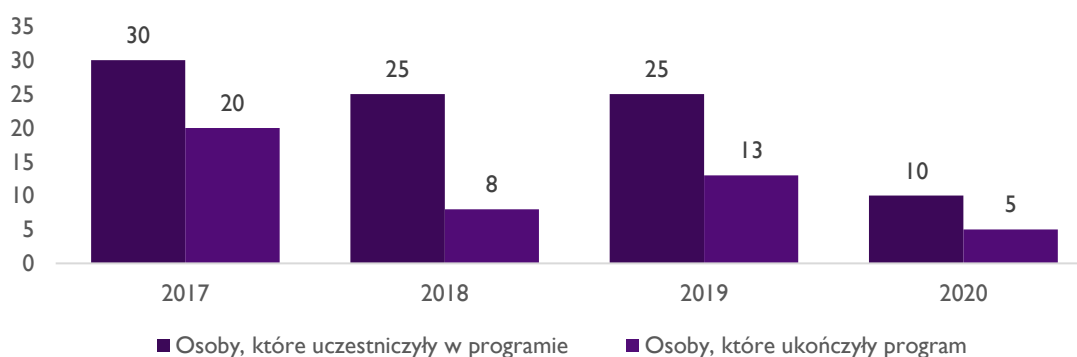
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016- 2020.
- Program Profilaktyczno - Edukacyjny „Stop Przemocy” na lata 2016 – 2020.
- Program Profilaktyczno - Terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2016- 2020.

Rok 2020 r. ze względu na sytuację epidemiczną wstrzymał realizację ważnych działań, mających na celu przeciwdziałanie przemocy. Nie uruchomiono Programu Profilaktyczno - Terapeutycznego dla osób stosujących przemoc, a także nie realizowano spotkań dydaktycznych w ramach programu „Zajęcia specjalistyczne dla dzieci i młodzieży z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” oraz programu profilaktyczno - edukacyjny „Stop Przemocy”.

Powiat Krakowski realizując zadanie znajdujące się w Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy prowadzi także grupy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Jak wynika z danych (Wykres 2) od kilku lat podobna liczba osób stosujących przemoc w rodzinie rozpoczyna udział w grupie korekcyjno – edukacyjnej odpowiednio rok 2017 – 30 mężczyzn, rok 2018 – 25 mężczyzn, rok 2019 – 25 mężczyzn. Ponadto na przestrzeni lat następująca liczba osób ukończyła w/w oddziaływania: 2017- 20 mężczyzn, 2018 - 8 mężczyzn, 2019 – 13 mężczyzn.

W roku 2020 ze względu na sytuację epidemiczną utworzono tylko jedną grupę korekcyjno – edukacyjną, w której udział wzięło 10 mężczyzn, a ukończyło ją 5 mężczyzn.. W 2020 roku niska ilość osób, które ukończyły program spowodowana była wprowadzonymi obostrzeniami związanymi z sytuacją epidemiczną w Polsce.

Wykres 1 liczba osób, które uczestniczyły w programie i liczba osób, które ukończyły program edukacyjno - korekcyjny w latach 2017-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie współpracuje także z wieloma instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a przede wszystkim z Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, Policją, szkołami, organizacjami pozarządowymi.

Warto zaznaczyć, że powiat Krakowski od dnia 1 kwietnia 2014 r. na zasadzie porozumienia powierzył Gminie Miejskiej Kraków prowadzenie zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej w formie interwencji kryzysowej. Zadanie to polega na podejmowaniu całodobowych interdyscyplinarnych działań na rzecz osób i rodzin, mieszkańców Powiatu Krakowskiego, będących w stanie kryzysu w celu przywrócenia równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie. W ramach w/w zadania mieszkańcy Powiatu Krakowskiego mogą skorzystać z całodobowej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb również z poradnictwa prawnego oraz w uzasadnionych sytuacjach z pomocy w formie schronienia na okres do 3 miesięcy. W 2020 roku ze specjalistycznej pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Krakowie skorzystało łącznie 200 osób.

Należy wskazać, że jednym z najczęstszych powodów korzystania z pomocy psychologicznej w 2020r. były kryzysy rodzinne i małżeńskie a także przemoc w rodzinie. Również najczęściej udzielane porady prawne dotyczyły aspektów związanych z sytuacją rodzinną: spraw rozwodowych, konfliktów rodzinnych, przemocy w rodzinie.

Na podstawie warsztatów diagnostycznych wskazano również główne problemy, których rozwiązanie powinno być priorytetem działań podmiotów świadczących wsparcie w zakresie pomocy osobom i rodzinom doświadczających bądź zagrożonych przemocą. Wyróżniono kilka podstawowych zagadnień, których niwelowanie powinno być kluczowe w najbliższych latach:

- brak umiejętności części osób radzenia sobie z problemami, co może przyczyniać się do występowania zachowań przemocowych,
- u osób doświadczających przemocy utrudnione jest możliwości nabywania umiejętności samoobrony; brak jest wypracowanych mechanizmów obronnych, poszukiwania skutecznej pomocy,
- uboga oferta dostępności do mieszkań chronionych dla osób doświadczających przemoc,
- niedostateczna liczba lokalnych organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą ofiarom przemocy,
- brak danych statystycznych pokazujących w sposób kompleksowy i szczegółowy zjawiska: przemocy i uzależnień,
- brak domu/ miejsc dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- brak informatorów, gdzie można uzyskać pomoc oraz w jakim zakresie w odniesieniu do problemu przemocy i uzależnień ,
- zbyt mała liczba osób kierowanych przez kuratorów oraz sądy do grup edukacyjno-korekcyjnych,

4. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

4.1. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE

Celem głównym programu jest

Podniesienie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie powiatu krakowskiego

By skutecznie realizować zakładany cel główny określono cele szczegółowe i kierunki działań. Wszelkie cele i działania zaplanowane w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą

Cel szczegółowy 1. Wspieranie rozwoju instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym w zakresie infrastruktury,

1. Rozwinięcie sieci placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w szczególności o dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
2. Zwiększenie bazy lokalowej na terenie powiatu w zakresie powstawania mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie,
3. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych, terapeutycznych i innych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w oparciu o pozyskane środki zewnętrzne.

Cel szczegółowy 2. Nawiązanie, wzmacnianie współpracy pomiędzy podmiotami w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,

1. Zachęcenie gmin do zawierania porozumienia o współpracy z PCPR w zakresie uczestnictwa w Zespołach Interdyscyplinarnych do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
2. Podejmowanie współpracy z kuratorami sądowymi, prokuraturą, sądami, policją w celu zwiększenia liczby osób uczestniczących w programie edukacyjno – korekcyjnym dla osób stosujących przemoc,
3. Promowanie tworzenia, funkcjonowania oraz współpracy pomiędzy różnymi podmiotami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się tematyką przemocy w rodzinie i wsparciem ofiar.

Cel szczegółowy 3. Badanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skuteczności działań pomocowych,

1. Stworzenie kompleksowego narzędzia umożliwiającego monitorowanie zjawiska przemocy na terenie powiatu krakowskiego.

Cel szczegółowy 4. Upowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości udzielenia wsparcia osobom dotkniętym przemocą,

1. Opracowanie i opublikowanie informatora zawierającego podstawową wiedzę o zjawisku przemocy w rodzinie: informacje prawne oraz wskazania miejsc/ placówek, w których

mieszkańcy powiatu krakowskiego mogą uzyskać pomoc wraz z określeniem możliwego wsparcia w danym miejscu,

2. Realizacja programów edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży m.in. w szkołach i świetlicach gminnych,
3. Wzmocnienie oferty punktów konsultacyjnych dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w gminach powiatu krakowskiego.

Cel szczegółowy 5. Wzmocnienie kadr pracowników służb społecznych i innych podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną jej ofiar,

1. Realizacja działań mających na celu wsparcie pracowników służb społecznych, m.in. poprzez grupy wsparcia, superwizję, coaching,
2. Doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną jej ofiar.

4.2. OCZEKIWANE REZULTATY

Zakłada się, że działania podejmowane w ramach realizacji Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2026 zwiększą skuteczność pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą, w szczególności poprzez :

- Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami świadczącymi pomoc,
- Wsparcie rozwoju podmiotów świadczących pomoc,
- Utrzymanie wysokiej jakości udzielanej pomocy,
- Podniesienie świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Szczegółowe zdiagnozowanie problemu przemocy w powiecie krakowskim.

4.3. REALIZATORZY DZIAŁAŃ

Koordinatorem Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie krakowskim na lata 2021-2026 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które będzie współpracować z szeregiem instytucji m.in. Ośrodkami Pomocy Społecznej, kuratorami, sędziami, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi.

W kolejnej tabeli (Tabela 3.) wskazano podmioty, które będą zaangażowane w realizację poszczególnych kierunków działań.

Tabela 3. Podmioty zaangażowane w realizację poszczególnych kierunków działań

Cele	Kierunki działań	Realizatorzy działań
Cel szczegółowy 1. Wspieranie rozwoju instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym w zakresie infrastruktury	Rozwinięcie sieci placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w szczególności o dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	PCPR, Samorząd powiatowy, Samorząd gminny, Organizacje pozarządowe, Marszałek woj. małopolskiego
	Zwiększenie bazy lokalowej na terenie powiatu w zakresie powstawania mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie	PCPR, Samorząd powiatowy, Samorząd gminny, Marszałek woj. małopolskiego, Wojewoda małopolski, Organizacje pozarządowe
	Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych, terapeutycznych i innych związanych z przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie.	PCPR, Samorząd powiatowy, Wojewoda małopolski, Marszałek woj. małopolskiego, Organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 2. Nawiązanie, wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	Zachęcenie gmin do zawierania porozumienia o współpracy z PCPR w zakresie uczestnictwa w Zespołach Interdyscyplinarnych do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	PCPR, Samorząd gminny, Zespoły Interdyscyplinarne
	Podejmowanie współpracy z kuratorami sądowymi, prokuraturą, sądami, policją w celu zwiększenia liczby osób uczestniczących w programie edukacyjno – korekcyjnym dla osób stosujących przemoc	Kuratorzy sądowi, Zespoły kuratorskie, Sądy, PCPR, OPS, Prokuratura, Zespoły Interdyscyplinarne, Grupy robocze, Policja
	Promowanie tworzenia i funkcjonowania organizacji pozarządowych zajmujących się tematyką przemocy w rodzinie i wsparciem ofiar.	Rzecznik Prasowy Powiatu, Rada Pożytku Publicznego, OPS, Lokalne media – radio, telewizja, prasa

Cele	Kierunki działań	Realizatorzy działań
Cel szczegółowy 3. Badanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skuteczności działań pomocowych.	Przygotowanie kompleksowego narzędzia umożliwiającego monitorowanie zjawiska przemocy na terenie powiatu krakowskiego	OPS, PCPR, Pełnomocnik Wójta/Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja
Cel szczegółowy 4. Upowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości udzielenia wsparcia osobom dotkniętym przemocą	Opracowanie i opublikowanie informatora zawierającego podstawową wiedzę o zjawisku przemocy w rodzinie: informacje prawne oraz wskazania miejsc/ placówek, w których mieszkańcy powiatu krakowskiego mogą uzyskać pomoc wraz z określeniem możliwego wsparcia w danym miejscu	OPS, PCPR, Ośrodki Opieki Zdrowotnej
	Realizacja programów edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży w szkołach, w świetlicach gminnych	PCPR, placówki edukacyjne, Komisja Bezpieczeństwa, Komisja Rady Powiatu, Pełnomocnik Wójta/Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Samorząd gminny, Organizacje pozarządowe, Policja
	Wzmocnienie oferty punktów konsultacyjnych dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w gminach	PCPR, OPS, Samorząd gminny, Specjaliści praktycy, Organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 5. Wzmocnienie kadr pracowników służb społecznych i innych podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną jej ofiar	Realizacja działań mających na celu wsparcie pracowników służb społecznych, m.in. poprzez grupy wsparcia, superwizję, coaching	PCPR, OPS, placówki działające na rzecz osób niepełnosprawnych i seniorów, CAS
	Doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną jej ofiar	kadra zatrudniona w placówkach działająca w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych i starszych, OPS, placówki edukacyjne, PCPR, ROPS

4.4. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU – WSKAŹNIKI

Monitorowanie realizacji Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie krakowskim na lata 2021-2026 jest systematycznym procesem pozyskiwania informacji i danych umożliwiających wskazanie bieżącego stanu wdrażania zapisów dokumentu. Monitorowanie i ocena realizacja założeń Programu dokonywana będzie co najmniej raz do roku przez PCPR. W oparciu o zebrane dane możliwa będzie także ewaluacja Programu.

Monitoring i ewaluacja Programu może być przeprowadzona w oparciu o zaproponowane wskaźniki realizacji poszczególnych celów szczegółowych (Tabela 4.).

Tabela 4. Wskaźniki realizacji poszczególnych celów szczegółowych

	Wskaźniki
Cel szczegółowy 1. Wspieranie rozwoju instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym w zakresie infrastruktury	Liczba nowopowstałych placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych, Kwota pozyskanych środków zewnętrznych na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych, terapeutycznych i innych (zł)
Cel szczegółowy 2. Nawiązanie, wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	Liczba istniejących porozumień o współpracy gmin z PCPR w zakresie uczestnictwa w Zespołach Interdyscyplinarnych do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Liczba osób, które realizowały program edukacyjno – korekcyjny dla osób stosujących przemoc, Liczba organizacji pozarządowych zajmujących się tematyką przemocy w rodzinie i wsparciem ofiar.
Cel szczegółowy 3. Badanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skuteczności działań pomocowych.	Liczba nowych narzędzi umożliwiających monitorowanie zjawiska przemocy na terenie powiatu krakowskiego
Cel szczegółowy 4. Upowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości udzielenia wsparcia osobom dotkniętym przemocą	Liczba informatorów zawierających podstawową wiedzę o zjawisku przemocy w rodzinie na terenie powiatu krakowskiego, Liczba wyświetleń (na stronie PCPR) informatora zawierającego podstawową wiedzę o zjawisku przemocy w rodzinie na terenie powiatu krakowskiego w ciągu roku, Liczba zrealizowanych programów edukacyjno-profilaktycznych przez dzieci i młodzież,

Wskaźniki	
	Liczba osób korzystających z usług punktów konsultacyjnych dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w gminach
Cel szczegółowy 5. Wzmocnienie kadr pracowników służb społecznych i innych podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną jej ofiar	Liczba zakończonych szkoleń przez pracowników służb społecznych i innych podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną jej ofiar

4.5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMY

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Krakowskim na lata 2021-2026 finansowany jest ze:

- środków własnych budżetów samorządów gminnych z terenu powiatu krakowskiego
- środków własnych budżetu powiatu krakowskiego
- środków z budżetu państwa,
- środków pochodzących z dotacji celowych,
- środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł

4.6. CZAS REALIZACJI PROGRAMU I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie krakowskim będzie realizowany w latach 2021-2026. Wskazano również proponowany harmonogram działań w ramach poszczególnych kierunków działań.

Tabela 5. Harmonogram realizacji Programu

Cele	Kierunki działań	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Cel szczegółowy 1. Wspieranie rozwoju instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie , w tym w zakresie infrastruktury	Rozwinięcie sieci placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w szczególności o dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży						
	Zwiększenie bazy lokalowej na terenie powiatu w zakresie powstawania mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie						
	Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych, terapeutycznych i innych związanych z przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie.						
Cel szczegółowy 2. Nawiązanie, wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami w zakresie pomocy osobom	Zachęcenie gmin do zawierania porozumienia o współpracy z PCPR w zakresie uczestnictwa w Zespołach Interdyscyplinarnych do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.						
	Podjęcie współpracy z kuratorami sądowymi, prokuraturą, sądami, policją w celu zwiększenia liczby osób uczestniczących w						

Cele	Kierunki działań	2021	2022	2023	2024	2025	2026
dotkniętym przemocą w rodzinie.	programie edukacyjno – korekcyjnym dla osób stosujących przemoc						
	Promowanie tworzenia i funkcjonowania organizacji pozarządowych zajmujących się tematyką przemocy w rodzinie i wsparciem ofiar.						
Cel szczegółowy 3. Badanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skuteczności działań pomocowych.	Przygotowanie kompleksowego narzędzia umożliwiającego monitorowanie zjawiska przemocy na terenie powiatu krakowskiego						
Cel szczegółowy 4. Upowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości udzielenia wsparcia osobom dotkniętym przemocą	Opracowanie i opublikowanie informatora zawierającego podstawową wiedzę o zjawisku przemocy w rodzinie: informacje prawne oraz wskazania miejsc/ placówek, w których mieszkańcy powiatu krakowskiego mogą uzyskać pomoc wraz z określeniem możliwego wsparcia w danym miejscu						
	Realizacja programów edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży w szkołach, w świetlicach gminnych						
	Wzmocnienie oferty punktów konsultacyjnych dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w gminach						
Cel szczegółowy 5. Wzmocnienie kadr pracowników służb społecznych i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną jej ofiar	Realizacja działań mających na celu wsparcie pracowników służb społecznych, m.in. poprzez grupy wsparcia, superwizję, coaching						
	Doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną jej ofiar						

Źródło: opracowanie własne

Tabele

Tabela 1. Liczba wszczętych procedur dot. Niebieskich Kart w poszczególnych gminach w latach 2017 - 2020.....	6
Tabela 2 Osoby doświadczające przemocy i osoby stosujące przemoc w rodzinie w latach 2017-2020...7	7
Tabela 3. Podmioty zaangażowane w realizację poszczególnych kierunków działań.....	12
Tabela 4. Wskaźniki realizacji poszczególnych celów szczegółowych.....	14
Tabela 5. Harmonogram realizacji Programu.....	16

Wykresy

Wykres 1 liczba osób, które uczestniczyły w programie i liczba osób, które ukończyły program edukacyjno - korekcyjny w latach 2017-2020.....	8
--	---